

Wstęp

Rozdział I

Polacy i Niemcy na Górnym Śląsku przed podziałem	11—27
Polski charakter etnograficzny Śląska w przeszłości. Germanizacja	11
Polskość Górnego Śląska	12
Powszechny spis ludności 1910 r.	12
Krytyka spisu z r. 1910	14
Krytyka Bernharda	14
Krytyka Böckh'a	16
Krytyka Webera	16
Wnioski z wyników spisu 1910 r.	17
Spis dzieci szkolnych w r. 1911	18
Porównanie spisów z r. 1910 i 1911	20
Wnioski ze spisu w r. 1911	21
Mapy narodowościowe	21
Polacy w wyborach do Reichstagu przed wojną	21
Wybory do Reichstagu w r. 1903	22
Wybory do Reichstagu w r. 1907	23
Wybory do Reichstagu w r. 1912	23
Wnioski z wyborów 1903, 1907 i 1912 r.	24
Polskość Górnego Śląska według niemieckich autorów	25
Opinia Partscha	25
Opinia Lauberta	25
Opinia Ziekurscha i in.	26
Uwagi końcowe	27

Rozdział II

Od Konferencji Pokojowej do podziału	28—42
Górny Śląsk na Konferencji Pokojowej	28
Art. 88 Traktatu Wersalskiego	30
Wybory do Zgromadzenia Narodowego w dniu 19. I. 1919 r.	31
I. powstanie i wybory komunalne z 9. XI. 1919 r.	32
Wartość wyborów komunalnych 1919 r.	34
II. powstanie śląskie	35
Środki obu stron w plebiscycie	35
Wynik plebiscytu z 20. III. 1921 r.	37
III. powstanie śląskie	37
Konsultacja Rady L. N. i jej opinia z dnia 12. X. 1921 r.	38
Decyzja Konferencji Ambasadorów z 20. X. 1921 r.	39
Tekst Decyzji z 20. X. 1921 r.	41

Rozdział III

Górnośląska Konwencja Genewska i podział Górnego Śląska	43—62
Organizacja Konferencji pol.-niem. w sprawie ułożenia Konwencji Górnośl.	43
Regulamin Konferencji	44
Obrady Konferencji	45
Tendencje obu stron na Konferencji	46
Praca prof. Göpperta	47
Stanowisko Delegacji polskiej	48
Treść Konwencji	49
Część I Konwencji — Postanowienia ogólne	49
Część II Konwencji — Obywatelstwo i zamieszkanie	50
Część IV Konwencji — Sprawy socjalne	51
Część V Konwencji — Sprawy gospodarcze	51
Część VI Konwencji — Górnośl. Komisja Mieszana i Trybunał Rozjemczy	54
Organizacja Komisji i Trybunału	54

	str.
Postępowanie i kompetencje Komisji i Trybunału	55
Prawo skarg i zażaleń w Konwencji Genewskiej	57
Wejście w życie Konwencji	61
Podział Górnego Śląska	61
Polskość obu części G. Śląska według statystyk niemieckich	62

Rozdział IV

Polacy i Niemcy na Górnym Śląsku po podziale	63—96
Konieczność ustalenia kryterium narodowości	63
Pochodzenie nazwy „Wasserpólnisch“	64
Odmowa języka polskiego w szkołach górnośląskich	64
Walka o język polski w szkołach przed wojną	65
Nauka niemiecka o „Wasserpólnisch“ przed wojną	66
Rząd niemiecki stwierdza przywiązanie Górnoślązaków do literackiej polszczyzny	67
Język Polaków górnośląskich na Konferencjach w Paryżu i Genewie	67
Niemieccy autorowie po wojnie o języku polskim Górnoślązaków	69
Nauka polska o rdzennej polskości narzecza górnośląskiego	70
Wnioski	72
Teorie narodowości obiektywna i subiektywna	72
Wyłączność obiektywnej zasady narodowości w Niemczech przed wojną	73
Teorie narodowości w Polsce po wojnie	74
Słuszność teorii obiektywnej	74
Niemieccy przeciwnicy teorii obiektywnej po wojnie	76
Atak prof. Volza na dr Webera	76
Atak prof. Geislera na inż. Spetta	77
Inni przeciwnicy teorii obiektywnej	78
„Wspólnota kulturalna“ jako kryterium narodowości	79
Antropologia a narodowość	80
Zwolennicy teorii obiektywnej w Niemczech po wojnie	81
Wystąpienie Schmidt-Rohr'a	82
Znaczenie dzieła Schmidt-Rohr'a	82
Górnoślązacy na wojnie i w wyborach	83
Niemcy w górnośl. części woj. śl.	85
Spis ludności z 9. XII. 1931 r.	85
Zmniejszenie się liczby Niemców w górnośl. części woj. śl.	86
Niemiecki spis ludności z 16. VI. 1925 r. na Śląsku Opolskim	88
Ilość Polaków na Śląsku Opolskim według spisu z 1925 r.	88
Autorowie niemieccy o Polakach na Śląsku Opolskim	91
Statystyka polskich dzieci szkolnych na Śląsku Opolskim	93
Spis ludności na Śląsku Opolskim z dnia 16. VI. 1933 r.	93
Niemiarodajność spisu z r. 1933	94

Rozdział V

Struktura społeczno-narodowościowa Górnego Śląska	97—104
Przed podziałem	97
Autorowie niemieccy o strukturze G. Śląska przed podziałem	99
Górnoślaska część woj. śl.	101
Śląsk Opolski	102

Rozdział VI

Powstanie przepisów o ochronie mniejszości na Górnym Śląsku	105—115
Decyzja z dnia 20. X. 1921 r.	105
Zobowiązania mniejszościowe Niemiec w r. 1919	106
Obrady Komisji 11	107
Spór o rozpiętość przepisów	107
Życie gospodarcze a ochrona mniejszości na G. Śląsku	109
Statystyka językowa a szkolnictwo mniejszościowe	111
Memoriał polski do Przewodniczącego Konferencji	111

	str.
Przeciw kompetencji Kom. Miesz. w sprawach mniejszościowych	112
Ocena niemiecka wyników Konferencji	113
Ogólna ocena wyników Komisji 11	114

Rozdział VII

Ochrona mniejszości na Górnym Śląsku — Przepisy materialne 116—129

Ochrona mniejszości po wojnie	116
Literatura o ochronie mniejszości	117
Pojęcie mniejszości	117
Tytuł I Części III Konw. Genew.	118
Tytuł II — Przepisy ogólne	119
Dział I — Przepisy ogólne	120
Dział II — Prawa cywilne i polityczne	121
Dział III — Sprawy religijne	122
Dział IV — Rozdział I — Szkolnictwo prywatne	123
Rozdział II — Publiczne szkolnictwo powszechne	124
Rozdział III — Szkolnictwo zawodowe i uzupełniające	125
Rozdział IV — Szkolnictwo średnie i wyższe	125
Rozdział V — Przepisy ogólne	127
Wyrok haski z 26. IV. 1928 r.	127
Dział V — Język	128
Rozdział I — Język władz administracyjnych	129
Rozdział II — Język władz sądowych	129
Ust. XVI Protokołu końcowego	129

Rozdział VIII

Górnośląska procedura mniejszościowa 130—147

Przegląd ogólny	130
Urzędy Spraw Mniejszości	130
Kompetencja Urzędów Spraw Mniejszości	131
Warunki przyjęcia petycji	132
Procedura Urzędów Spraw Mniejszości	132
Legitymacja czynna w postępowaniu zażaleniowym	134
Kompetencja Prezydenta Komisji Mieszanej	136
Postępowanie z art. 585	138
Ewokacja w sprawach mniejszościowych	139
Petycje do Rady Ligi Narodów — procedura ogólna	140
Petycje do Rady L. N. na podstawie Konwencji	142
Rezolucja Rady L. N. z 8. IX. 1928 r.	143
Układ Paryski z 6. IV. 1929 r.	144
Zażalenia do Rady L. N. wg. Układu Paryskiego	145
Trzy drogi ochrony mniejszości na G. Śl.	146

Rozdział IX

Ochrona mniejszości w niemieckiej polityce zagran. a G. Śląsk 148—156

Rewizjonizm niemiecki	148
Polityka mniejszościowa Stresemanna	149
Kongresy Narodowościowe	150
Popieranie petycji mniejszościowych	151
O rozbudowę procedury mniejszościowej	152
Korzystanie z procedury górnośląskiej	153
Prymat narodu w ochronie mniejszości a Górny Śląsk	155

Rozdział X

Petycje w procedurze lokalnej i Poglądy Prezydenta Kom. Miesz. 157—169

Petycje w Urzędzie Spraw Mniejszości	157
Petycje niemieckie 1922 — 1937 r.	158
Petycje niemieckie, załatwione w Urz. Spr. Mn. oraz przekazane Prez. Kom. Miesz.	160
Analiza statystyki petycji niemieckich	160

	str.
Petycje polskie 1922 — 1937 r.	162
Petycje żydowskie	163
Akcja Prezydenta Komisji Mieszanej	164
Poglądy Prezydenta Komisji Mieszanej	165
Statystyka Poglądów	166
Analiza statystyki Poglądów	166
Działalność Prezydenta Komisji a Śląsk Opolski	168

Rozdział XI

Górnośl. sprawy mniejszościowe w Lidze Nar. i Tryb. haskim 170—178

Petycje niemieckie w Radzie L. N.	170
Przemówienie Chamberlaina	171
Wystąpienie A. Brianda	171
Skutki reakcji przeciwmniejszościowej	172
Petycje polskie w Radzie L. N.	172
Sprawy mniejszościowe w Trybunale haskim	173
„Spór szkolny“	173
Sprawa podatków ks. Pless	175

Rozdział XII

Położenie mniejszości niem. w górnośl. części woj. śląskiego 179—188

Organizacja mniejszości	179
Członkostwo Volksbundu	180
Siła liczbowa Volksbundu	181
Atmosfera współżycia	181
Szkolnictwo mniejszościowe	183
Egzaminy językowe	185
Zgodność % uczniów z % ogólnym Niemców	186
Prawa obywatelskie mniejszości niemieckiej	186
Mniejszość a większość i państwo	187

Rozdział XIII

Położenie mniejszości polskiej na Śląsku Opolskim 189—201

Akcja antypolska po podziale	189
Organizacja mniejszości polskiej	190
Szkolnictwo	190
Publiczne szkoły powszechne polskie	191
Poziom nauczania powsz. szkół publicznych	192
Kursy języka polskiego i religii	193
Prywatne szkolnictwo polskie	194
Wnioski z liczb szkolnych	195
Praktyka praw obywatelskich	195
Nadzieje, związane z wystąpieniami kanclerza Hitlera	196
Enuncjacje nadprezydenta Wagnera	196
Program wiceprezydenta Fischera	198
Nowe ustawodawstwo i praktyka administracyjna	199
Zmiana nazw miejscowości	200
Zażalenia mniejszości polskiej	201
Wiara w poprawę sytuacji	201

Rozdział XIV

Uwagi końcowe 203

Przypisy	209
Spis zacytowanych źródeł i literatury	243
Skorowidz nazwisk	253
Skorowidz nazw geograficznych	257

Mapy poza tekstem:

Polacy na Górnym Śląsku w r. 1910	po str. 16
Polacy w gminach wiejskich Górnego Śląska w r. 1910	po str. 16
Polacy i Niemcy na Górnym Śląsku po podziale	po str. 96